

Tekijä Kristiina Airas

Työn nimi Hra Rakastaja musiikkivideo

Laitos Lavastuksen laitos

Koulutusohjelma Elokuva- ja tv-lavastus

Vuosi 2018

Sivumäärä 26

Kieli Suomi

Tiivistelmä

Opinnäytteeni käsittelee artisti Reetta Stiina Rannanmäen vuonna 2018 valmistunutta Hra Rakastaja -kappaleen pohjalta tehtyä musiikkivideota, jossa olen toiminut ohjaajana ja toisena käsikirjoittajana. Olen myös suunnitellut kyseiseen musiikkivideoon lavastuksen ja puvustuksen yhdessä Rannanmäen kanssa. Valitsin opinnäytteeni aiheeksi kyseisen produktion, koska Hra Rakastaja -musiikkivideo on mielestäni kokonaisvisuaalinen taideteos, jota pääsin tutkimaan ja toteuttamaan eri roolien kautta, mikä on suhteellisen harvinaista lavastusopintojen tässä vaiheessa.

Halusin oppia ymmärtämään musiikkivideon kokonaiskuva, koska tulevaisuudessa päämääränäni etv-lavastajana on pyrkiä hyödyntämään koko nykyisen ammattikentän laajuutta. Asettaessani itseni eri rooleihin pystyn ymmärtämään paremmin produktion taiteellisen ilmaisun eri puolia, ja sitä kautta kehittämään ammatillista osaamistani. Hra Rakastaja oli minulle visuaalinen taideteos, jota sain työstää eri näkökulmista ja kehittää itseäni elokuva-alan osaajana.

Avainsanat Hra Rakastaja musiikkivideo, musiikkivideo, kokonaisvisuaalinen taideteos

Hra Rakastaja musiikkivideo

Kristiina Airas

Aalto-yliopisto taiteiden ja suunnittelun
korkeakoulu
Elokuva- ja TV-lavastustaiteen laitos
kandidaatin tutkinto

Sisällysluettelo

Johdanto	4
Hra Rakastaja -musiikkivideon prosessi	9
Ennakkosuunnittelu	9
Toimintani eri rooleissa	18
Kuvaukset	20
Loppusanat	24
Lähteet	26
Kuvat	26

Johdanto

Opinnäytteeni käsittelee artisti Reetta Stiina Rannanmäen vuonna 2018 valmistunutta Hra Rakastaja -kappaleen pohjalta tehtyä musiikkivideota, jossa olen toiminut ohjaajana ja toisena käsikirjoittajana. Olen myös suunnitellut kyseiseen musiikkivideoon lavastuksen ja puvustuksen yhdessä Rannanmäen kanssa. Valitsin opinnäytteeni aiheeksi kyseisen produktion, koska Hra Rakastaja -musiikkivideo on mielestäni kokonaisvisuaalinen taideteos, jota pääsin tutkimaan ja toteuttamaan eri roolien kautta, mikä on suhteellisen harvinaista lavastusopintojen tässä vaiheessa. Halusin oppia ymmärtämään musiikkivideon kokonaiskuvaa, koska tulevaisuudessa päämääränäni etv-lavastajana on pyrkiä hyödyntämään koko nykyisen ammattikentän laajuutta. Asettaessani itseni eri rooleihin pystyn ymmärtämään paremmin produktion taiteellisen ilmaisun eri puolia, ja sitä kautta kehittämään ammatillista osaamistani. Hra Rakastaja oli minulle visuaalinen taideteos, jota sain työstää eri näkökulmista ja kehittää itseäni elokuva-alan osaajana.

Ensimmäisiä inspiraation lähteitä ryhtyessäni tutkimaan Hra Rakastaja -musiikkivideota opinnäytettäni varten oli näyttelykäynti Kiasmassa. Kävin Kiasman ARS17 -näyttelyssä, ja kun tulin viidennen kerroksen näyttelytilaan taiteilija Korakrit Arunanondchain suuri ja erikoinen installaatio *With history in a room filled with people with funny names 4* sai minut heti sanattomaksi. Installaatio toi mieleeni mahdollisen lavastuksellisen elementin musiikkivideossa. Teos koostuu viidestä osasta ja luo tilaan moniulotteisen avaruutta muistuttavan maailman ja se muodostuu erityyppisistä materiaaleista, muuttuvasta valaistuksesta ja äänestä. Installaatio syntyy vahvoista isoista muodoista, mutta se sisältää myös paljon yksityiskohtia. Punaiset lasiteokset näyttävät humanoidin munilta ja niiden sisällä olevat valot sykkivät kuuluvan äänen tahdissa. Ääni kuulostaa raskaalta, mutta rauhalliselta hengitykseltä. Installaatio tuntuu elävän ja synnyttävän jotain uutta. Animismi

näkyä Arunanondchain installaatiossa, koska animistisen ajattelun mukaan ”kaikessa on henki” (Arunanondchai 2017). Installaatio antaa tosiaan vahvan vaikutelman siitä, että koko teos elää ja mielestäni myös viestii uuden syntymästä.

Olen aina ollut kiinnostunut avaruudesta, utopioista ja yliluonnollisuudesta. Minua kiehtoo avaruus, koska se on vielä niin tuntematon kokonaisuus ihmisille. Avaruus mahdollistaa erilaisia aiheita elokuvaan ja aiheet voivat sisältää niin todellisia faktoja kuin kuviteltujakin asioita. Yliluonnollisuus on myös yksi skenaario, jonka voi liittää avaruusaiheeseen. Esimerkiksi yliluonnollisuuteen perustuvia keksittyjä hahmoja ja paikkoja voi käyttää hyväkseen luodessaan pohjaa elokuvan tai musiikkivideon tarinalle. Kun näin taiteilija Arunanondchanin installaation näin mielessäni valmiin musiikkivideon. Installaatio on mielestäni lavastuksen lisäksi myös itsessään esiintyjä, äänen ja vaihtuvien valojen kautta. Kävelin installaation osien välissä ja tunsin kuuluvani teokseen. Istuin myös pitkään teoksen taustalla ja tuntui kuin olisin toisessa maailmassa. En ollut pitkään aikaan nähnyt näin vaikuttavaa teosta, jonka pystyin yhdistämään omaan ajatteluuni. Pääsin Arunanondchanin installaation myötä toiseen, kuviteltuun maailmaan.

Teoksessa on käytetty hyvin erilaisia materiaaleja, ja tämä materiaalien vaihtelevaisuus luo mielestäni teokseen jännitettä. Käsittääkseni installaatio on tehty jo käytetyistä tavaroista ja maaperäiset aineet on kerätty luonnosta. Kiasman teoksen esittelystä: ”Moniosainen installaatio on koottu hylkytavaraa, kuten kuivuneista kookospähkinöistä, kasvien juurista, hylätyistä autonosista ja äyriäisten kuorista. Joukossa on puhallettuja lasikupuja, joiden sisällä valot syttyvät ja sammuvat äänimaiseman tahtiin. Kaiken keskellä kiertää vesi, johon on sekoitettu denimin värjäämisessä perinteisesti käytettyä indigoa sekä maata, jolla Thaimaan

edesmennyt kuningas on kävellyt” (Arunanondchai 2017). Materiaalit ovat todella elävän näköisiä installaatioissa, esimerkiksi yleensä mitäänsanomattomat auton johdot näyttävät hyvin ilmeikkäiltä.

Teos sai minut miettimään miten suuri vaikutus taiteella voi oikeasti olla ihmiseen. Voisi kuvitella, että on itsestään selvää, kuinka taide voi vaikuttaa hyvin vahvasti, mutta mielestäni se ei ole yksiselitteistä. Olen nähnyt paljon erityyppisiä ja eri tavoilla toteutettuja teoksia, joista monet ovat olleet näyttäviä, mutta hyvin harvoin koen sisälläni suurempaa tunnetta mistään teoksesta. Nyt kuitenkin odottamatta sain vaikuttavuuden tunteen vahvasti Arunanondchain installaation myötä. Tämä oli yksi syy, jonka vuoksi mietin haluavani tutkia opinnäytteessäni Hra Rakastaja -musiikkivideota, koska päämääräni produktiossa oli luoda taiteen eri keinoin yhtä mieleenpainuva teos kuin Arunanondchain luoma installaatio. Ajatuksenani ei ollut jäljitellä visuaalisesti Arunanondchain installaatiota Hra Rakastaja musiikkivideoon. Päämääränäni oli enemmänkin luoda musiikkivideo, joka antaisi katsojalle yhtä vahvan *tunnekokemuksen*, jonka itse sain kokea Arunanondchain installaation myötä. Arunanondchain teos sai minut tuntemaan, että olen siirtynyt toiseen todellisuuteen. Hra Rakastaja musiikkivideossa on tarkoitus heijastaa saman tyyppistä olotilaa. Siksi musiikkivideo ei kuvaa suoraan meidän jokapäiväistä maailmaamme. Siitä huolimatta yhdistävä tekijä näiden teosten välillä on se, että molemmissa on käytetty arkisia esineitä. Esimerkiksi Arunanondchain teoksesta löytyy autonomisia ja musiikkivideossa lavastuksellista pääosaa esittää pyykinpesukone.

Rannanmäki pyysi minua yhdessä kanssaan suunnittelemaan ja toteuttamaan hänen ensimmäistä musiikkivideotaan kappaleeseen Hra Rakastaja, jonka hän on itse säveltänyt ja sanoittanut. Lähdin mielelläni mukaan projektiin, koska olen aina halunnut tehdä musiikkivideoita. Musiikki on aina ollut minulle tärkeä osa jokaista päivää, koska sitä kautta voin käsitellä inspiraatiotani ja tunteitani niin työ- kuin yksityiselämässäni. Pelkästään musiikin kuuntelu kehittää voimakkaita mielikuvitusmaailmoja päähäni. Mietin miten olisi hienoa päästä toteuttamaan näitä ajatuksia liikkuvassa kuvassa yhdessä musiikin kanssa. Itse arvostan sitä, että musiikkivideo on yhdistettävissä tehtyyn kappaleeseen, mutta mielenkiintoisemmaksi musiikkivideon tekee se, että kappaleen sanoja ei kuitenkaan toisteta kuvassa. Esimerkiksi, jos käytetään sanaa *auto*, ei kuvassa tarvitse näkyä autoja.

Musiikkivideo-projektin aikana huomasin, miten tärkeänä pidän artistien mahdollisuutta ilmaista itseään myös visuaalisilla keinoilla. Kappaleen lyriikat ja ilmaisutyyli viestivät kuuntelijalle paljon, mutta musiikkivideon avulla artisti voi syventää tulkintaansa laulun tyylistä ja sanoista. Hra Rakastaja -musiikkivideon kautta opinnäytteelläni on tarkoitus osoittaa myös juonellisen tarinan merkitys musiikkivideoissa. Tarinalla on tarkoitus luoda yleisön kiinnostusta artistiin ja artistin musiikkia kohtaan. Voin yhtyä ohjaaja Finn Andersonin sanoihin tästä: ”Tarina on keino päästä siihen, mikä musiikkivideossa on oleellista: tuoda esiintyjästä jotakin ominta, erityispiirteitä tai tyyliä. Musiikkivideon on osoitettava, miksi kenenkään pitäisi kiinnostua tästä musiikista – ” (Jokinen 2017). Musiikkivideon kautta artistilla olisi siis mahdollisuus vaikuttaa tunnettavuuteensa ja siihen, miten hänet nähdään kokonaisuudessaan.

Taiteen kentästä katsottuna juonellisen tarinan käyttö on myös merkittävää. Verrattaessa musiikkivideoita elokuvaan on niillä mielestäni sama päämäärä; koukuttaa katsoja teokseen heti alusta alkaen. Uskoakseni harvoin kukaan jaksaa seurata paria minuuttia enempää mielenkiinnostonta teosta. Katsoja on tarkoitus viedä teoksen maailmaan heti alusta ja säilyttää hänen kiinnostuksensa loppuun asti. Alku-, keski- ja loppukohdat ovat tämän takia tärkeitä ja ne näkyvät niin hyvin tehdyissä musiikkivideoissa kuin elokuvissakin, on sitten kyse kronologisesta juonesta tai ei. Tällä tarkoitan sitä, että teoksen juoni voi alkaa niin sanotusti tarinan alusta, keskikohdasta tai lopusta. Hyvin yleisesti tarinan kertominen aloitetaan alusta, mutta teos voi alkaa myös esimerkiksi tarinan keskikohdasta, jonka jälkeen siirrytään siihen mistä kaikki alkoi ja miksi päädyttiin tiettyyn lopputulokseen. Keinoja on monia, joista tämä on yksi.

Tosin, vaikka itse painotan tarinallista juonta, musiikkivideoissa se ei ole yhtä välttämätöntä kuin elokuvissa. Musiikkivideoissa on mahdollista käyttää hyvin vapaata otetta, eikä tarinan tarvitse olla johdonmukainen. Musiikkivideoissa on varaa käyttää paljon improvisaatiota, jos niin haluaa. Musiikkivideot ovat myös kestoiltaan paljon lyhyempiä, jolloin katsojan mielenkiintoa on helpompi pitää yllä, vaikka teos perustuisi pelkästään puhtaaseen improvisaatioon. Elokuvan seuraaminen on puolestaan hyvin haastavaa ja elokuvaan on vaikea keskittyä, jos pohjalla ei ole mitään juonta, eli niin sanottua kaavaa mitä seurata. Miten lähteä edes toteuttamaan elokuvan tekoa ilman käsikirjoitusta? Tietenkin on mahdollista improvisoida, mutta näen sen hyvin vaikeana työskentelytapana kokopitkän elokuvan teossa. Mihin tekeminen pohjautuu, jos ei ole mitään minkä pohjalta aloittaa? Musiikkivideoissa ja elokuvissa on siis paljon yhteisiä piirteitä, mutta myös eroavaisuuksia.

Artistin ja työryhmän kannalta musiikkivideon teko on verrattavissa lyhytelokuvan tekoon, mutta tyyli saattaa olla vapaampi, riippuen yleensä siitä halutaanko kuvata improvisoiden vai ei. Tarkoitan tällä siis sitä, että kun mietitään ääripäitä, on musiikkivideo joko tehty ennakkosuunnittelun perusteella, joka sisältää mm. käsikirjoituksen, kuvakäsikirjoituksen ja kuvausaikataulut tai täysin improvisoiden, jolloin mennään kuvauspaikalle kameran kanssa ja kuvataan ilman suurempaa ennakkosuunnitelmaa. Musiikkivideoiden ammattimainen toteutus vastaa elokuvan teon prosessia. On ennakkosuunnittelu, kuvausprosessi ja jälkisuunnittelu. Lopputuloksen laatu on monesta eri seikasta kiinni niin kuin missä tahansa

liikkuvassa kuvassa. Työryhmän positiivinen toimivuus yhdessä artistin kanssa on ehdottoman tärkeää. Yhteisen linjan löytäminen on olennaista, jotta kaikki tekevät samaa yhdensuuntaista teosta. Taiteellisuus ja luovuus yhdessä laadukkaiden teknisten välineiden kuten kameran ja valojen kanssa mahdollistavat näyttävää jälkeä. Jälkituotannossa esimerkiksi leikataan, värimääritellään ja työstetään ääntä ja hyödynnetään erikoistehosteita (VFX). Musiikkivideo on kuin lyhytelokuva, jossa ilmenee tekijöiden oma sisäinen ajatusmaailma tehdystä kappaleesta.

Musiikkivideot ovat oma ilmaisumuotonsa, mutta mielestäni niissä voi olla yhtä vahva taiteellinen panos kuin elokuvissa. Musiikkivideot mahdollistavat artistien esiintulon myös liikkuvassa kuvassa ja kyvyn kertoa tarinaa niin itsestään kuin ajatusmaailmastaan taiteellisilla keinoilla. Uskon myös arvostuksen musiikkivideoita kohtaan kasvavan, jos niissä näkyy omistautuminen teokselle.

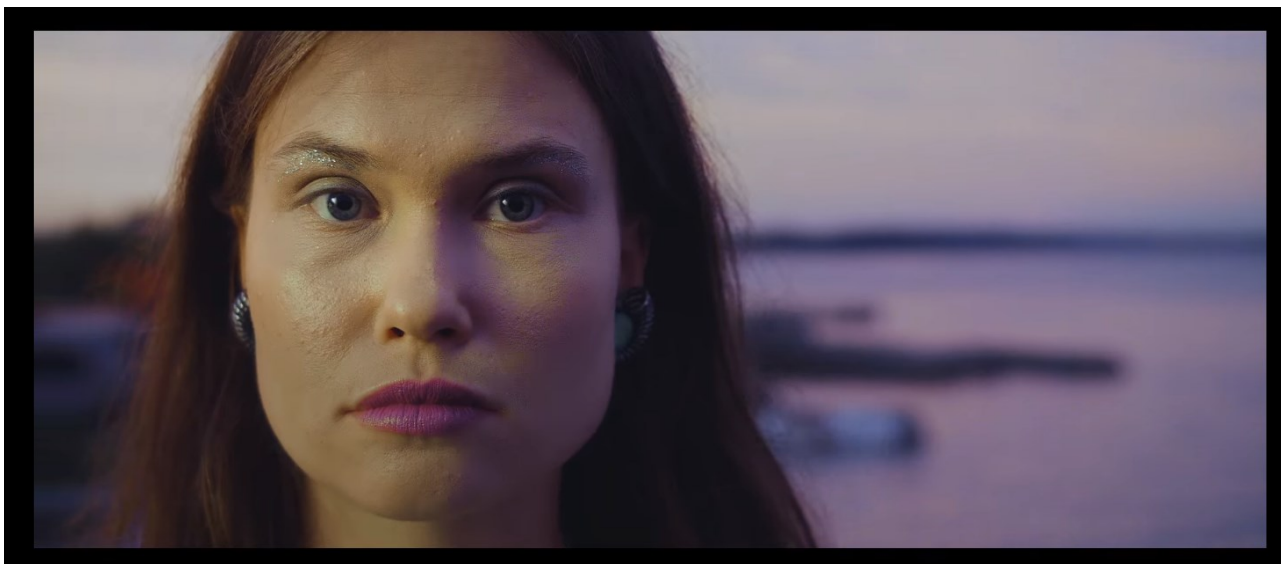
Hra Rakastaja -musiikkivideon prosessi

Ennakkosuunnittelu

Ajattelin musiikkivideo-prosessiamme ennen kaikkea juonellisen tarinan kautta. Tarina rakentaa katsojalle fiktiivisen maailman, jota voi seurata alusta loppuun kuin elokuvaa. Se onko kappaleen lyriikoilla ja musiikkivideon tarinalla yhteinen johdonmukainen päämäärä, on artistin valinta, mutta mielestäni kannattaa pyrkiä yhtenäisyyteen kappaleen ja tarinan välillä niin, että yhteinen päämäärä toteutuu. Mielestäni musiikkivideon on tarkoitus lisätä kappaleen syvempää ymmärrystä. Musiikkivideon tarinan ei silti ole tarkoitus noudattaa orjallisesti kappaleen lyriikoita toistamalla niitä sanoista kuviksi musiikkivideoon. Kyse on enemmänkin siitä, että löytää lyriikoiden sisältä merkityksen, jonka pohjalta tarina musiikkivideoon syntyy. Artistille ei aina ole suoranaista selkeää se, mitä hän haluaa musiikkivideollaan kertoa, tai se, mikä on hänen oma roolinsa musiikkivideossa.

Tapasimme Reetta-Stiina Rannanmäen kanssa samassa työpaikassa ja hän kertoi minulle haluavansa tehdä ensimmäisen musiikkivideonsa säveltämäänsä ja sanoittamaansa kappaleeseen Hra Rakastaja. Keskustelimme projektin päämääristä ja lopulta Rannanmäki pyysikin minua videoonsa ohjaajaksi. Kappale sai minut vakuuttuneeksi Rannanmäen taidoista ja halusin ehdottomasti lähteä mukaan projektiin. Rannanmäki halusi myös luoda omaa artistikuvaansa ensimmäisen videonsa kautta. Yhdessä Rannanmäen kanssa toteutimme videon myös käsikirjoituksen, lavastuksen ja puvustuksen.

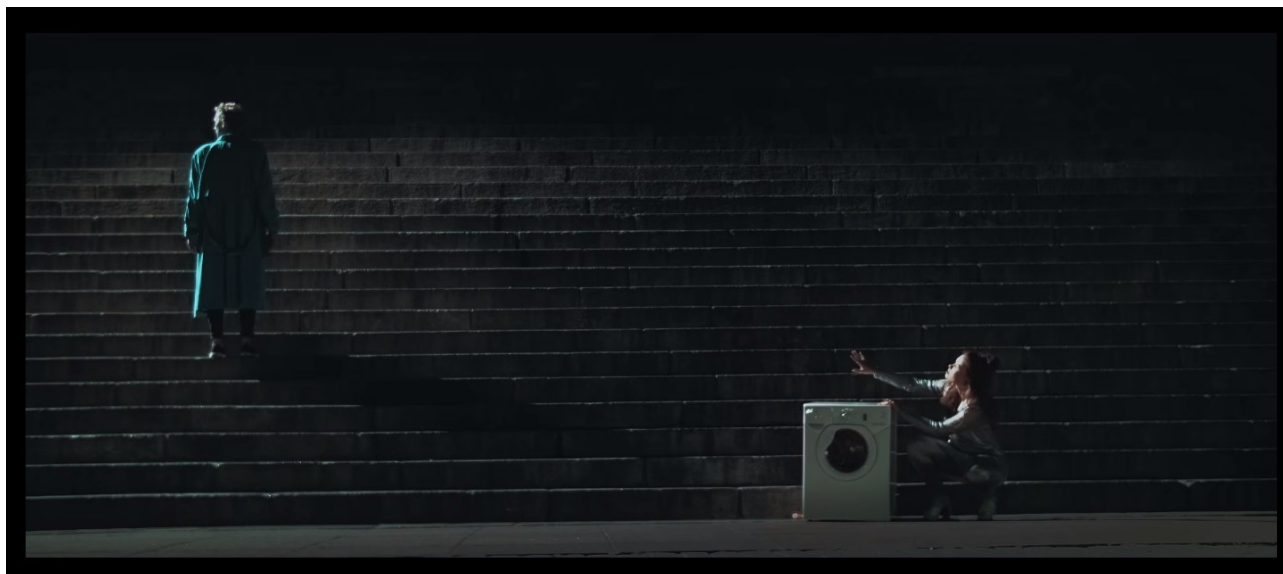

Aloittaessamme Rannanmäen kanssa yhteisen projektin, hänellä ei ollut vielä yksiselitteistä ideaa mitä hän halusi tehdä. Aloitimme kuuntelemalla Hra Rakastaja -kappaletta ja kävimme ensin läpi taustalla olevaa tarinaa, eli sitä mistä teos kertoo, ja mitä Rannanmäki oli ajatellut kirjoittaessaan lyriikoita kappaleeseen. Hra Rakastaja kuvasi selkeästi jotain todellista, mutta myös jotain mystistä ja symbolistista. Keskustelujemme myötä päädyimme rakentamaan tarinaa mielikuvituksen tuomien ideoiden pohjalta. Suuntamme oli hyvin yhtenäinen; halusimme tehdä jotain hassua, hullunkurista ja mennä toteutuksessa yli rajojen. Hra Rakastaja kappale vaati suorasukaista ja hulluttelevaa asennetta. Päätimme, että emme säästele koomista tyyliämme unohtamatta kuitenkaan ammattimaista otetta. Alusta asti meille oli tärkeää, että lopputulos tulisi olemaan elokuvamainen ja hallittu. Yhteistyömme alkoi lupaavasti ja lähdimme käsikirjoittamaan tarinaa.

Käsikirjoituksemme kehittyi hyvää vauhtia ja teimme uusia tekstiversioita ideoidemme kehittyessä ja muuttuessa selkeämmiksi. Tärkein tarinaa eteenpäin johdatteleva asia oli

pyykinpesukone, esine, joka näkyy heti musiikkivideon alussa. Pyykinpesukone toimii musiikkivideossa aikakoneena, joka vie artisti Reetta-Stiinan esittämää hahmoa – *Rakkauden henkeä* – paikasta toiseen. Tarinan alussa *Rakkauden henki* kerää korkeilta portailta eri punaisensävyisiä kankaita ja laittaa ne pesukoneeseen pyörimään. Kankaat kuvaavat rakkauden tunteita, niin kaipaavia kuin olemassa oleviakin. Portailla näemme Hra Rakastajan ensi kerran niin, että hänen kasvonsa ovat poispäin *Rakkauden hengestä*. Hra Rakastaja kuvastaa myös *ajatusta rakkaudesta*, tarinan roolihenkilön lisäksi. *Rakkauden hengen* ja Hra Rakastajan välinen rakkaus ei ole yksiselitteinen niin kuin suhteet eivät ole tosielämässäkään. Heidän suhteensa kuvastaa syvää rakkautta, mutta myös rakkauden tuomaa monimutkaisuutta ja pelkoa yksin jäämisestä.

Rakkauden henki on tietoinen tunteistaan välittämättä siitä, sattuuiko häneen, toisin kuin Hra Rakastaja, joka on etäinen, vaikka osoittaakin fyysistä läheisyyttä. Onko Hra Rakastajan etäisyys enemmänkin pelkoa vai välinpitämättömyyttä? Mistä johtuu tietty käyttäytymismalli eri ihmisillä kun rakastuu? Miksi toiset ovat avoimempia ja toiset vetäytyvät helpommin kuoreensa? Mistä kumpuavat väärinteot rakastamaansa ihmistä kohtaan, jos todella rakastaa? Pohdin, onko rakkaus lopulta vain tunne vai vaikuttaako se myös siihen, miten käyttäydymme ja kohtelemme toisiamme. Monesti mietimme miksi joku satuttaa toista, vaikka rakastaakin. Uskoisin, että emme löydä koskaan yksiselitteisiä vastauksia rakkauteen liittyvissä kysymyksissä. Rakkauden tarve on syy siihen, miksi teemme niin hyviä kuin pahojakin tekoja, ja lopulta ihmiset haluavat tuntea ja saada rakkautta, vaikka järkikin olisi sitä vastaan. Rakkauden kiemurat ovat ihmisen tunne-elämää mitä ei järjellä voi ajatella. Pyykinpesukone, joka toimii aikakoneena musiikkivideossa kuvaa tätä ilmiötä hyvin. Aikakaudesta toiseen rakkauden kysymykset ovat aina läsnä. Valitsimme pyykinpesukoneen, koska halusimme luoda yllätyksellisyyttä sillä, että arkinenkin esine voi olla aikakone. Pyykinpesukone myös toiminnaltaan toistaa samaa kaavaa kuin rakkaus: virheet ja toimintatavat heijastuvat pyykinpesukoneen itseään toistaviin ohjelmiin.

Rakkauden henki astuu pyykinpesukoneeseen ja matkustaa mattolaiturille, jossa hän kohtaa erityyppisiä henkilöitä. Hämmäntynyt *Rakkauden henki* kierteleä ja koskettelee eri henkilöitä, jotka pesevät kankaita huomaamatta *Rakkauden hengen* olevan läsnä. Henkilöt ovat uppoutuneet ajatuksiinsa omista sydänsuruistaan, jota kuvataan kankaiden pesuna. Mikään ei pysy samana rakkaudessa ja jokainen kohtaa omat tunteensa ja pelkonsa sisällään. Rauhallinen, mutta hallittu kankaiden pesu kuvaa henkilöihahmojen halua hallita itseään vaikeidenkin tilanteiden yllättäessä, mutta se ei ole yleensä mahdollista, koska järki harvoin ohjaa tunteitamme.

Rauhallinen kankaiden pesu muuttuu aggressiiviseksi kankaiden riuhtomiseksi ja repimiseksi. Henkilöt repivät keskenään kankaita toisiltaan, yrittäen saada itselleen edes pienen palan rakkautta. Meno yltyy lopulta harmoniseksi tanssiksi, kuvaten ihmisen pystyvän kuitenkin lopulta sopeutumaan kohtaloonsa, on se sitten mikä tahansa. Hra Rakastaja näkyy laiturilla, mutta hän on yhtä olematon kuin *Rakkauden henki*. Hra Rakastaja on omissa

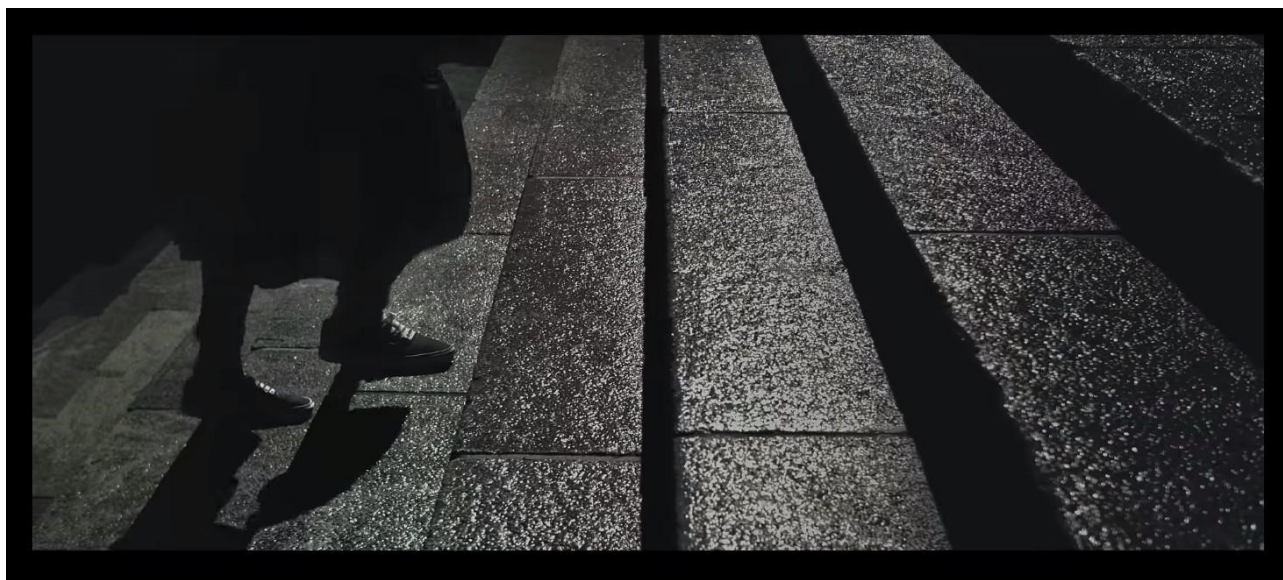

oloissaan ja etäällä kaikista.

Pyykinpesu metaforana rakkaudelle kuvastaa arkista todellisuutta siitä, miten rakkaus ei ole vain runollista haihattelua vaan jokapäiväistä työtä. Oletus, että rakkaus pysyy suhteissamme ei ole yksiselitteistä vaan se vaatii läsnäoloamme ja huomiotamme jokapäiväisessä elämässämme. Tätä en tarkoita negatiivisena huomiona vaan realistisesti ajatellen. Mielestäni ei pidä olettaa, että rakkaus on vain romanttinen tunne vaan se on myös jakamista ja epäitsestä käyttäytymistä, jonka pitäisi tulla itsestään eikä toisen vaatimuksesta. Mielestäni rakkaus ei ole aitoa rakkautta, jos motiivit suhteeseen muodostuvat vain itsekeskeisistä ajattelu – ja toimintatavoista. Pyykinpesu on yksinkertaista ja helppoa, jos sen vain vaivautuu tekemään. Kasautuneet likapyykit aiheuttavat stressiä ja niitä on vaikea lähteä purkamaan. Pienistä, yksinkertaisista asioista voi tulla iso päänvaiva, kun niitä kasautuu liikaa. Suhteessa pienet, sillä hetkellä mitättömiltä tuntuvat ongelmat voivat muodostaa ajan kanssa yhden ison ongelman, josta on enää vaikea palautua. Tämän takia on tärkeää huomioida toinen jokapäiväisessä arjen käyttäytymisessä.

Välillä siirrymme portailta ja mattolaiturilta kuviin, joissa kuvataan *Rakkauden henkeä* ja Hra Rakastajaa laivan kannella intiimeissä tunnelmissa. Hämärä, mutta värejä voimakkaasti herättävä valaistus antaa tunnelman viedä mukanaan. Hra Rakastajan fyysinen läheisyys *Rakkauden henkeä* kohtaan ei tuo loppujen lopuksi henkistä läheisyyttä. Musiikkivideon tarina päättyy takaisin korkeille portailla, jossa *rakkauden henki* ja Hra Rakastaja astuvat hiljalleen portaita ylös kohti saavuttamatonta.

Meille Rannanmäen kanssa oli hyvin selkeää mistä musiikkivideomme tarina kertoisi ja halusimme luoda mystisyydestä ja todellisuudesta sekoittuvan tarinan. Rakkaus on aihe, josta kerrotaan tarinoita jatkuvasti ja siitä on vaikea kehittää uusia ideoita, koska aihe on tietenkin paljon käytetty. Haluamme tai emme rakkaus on jokaista ihmistä koskettava asia ja lopulta kukaan ei halua jäädä yksin. Päämääränämme oli kuvata rakkautta symbolisesti esineillä ja asioilla ja näyttää musiikkivideossa rakkaus todellisena, mutta myös ilahduttavana asiana. Kuvasimme rakkautta oman tarinamme puitteissa, mutta halusimme jättää myös katsojalle tilaa muodostaa omat päätelmänsä tarinasta. On paljon mielenkiintoisempaa kehittää tarina, jonka jokainen katsoja voi nähdä omalla tavallaan. Annamme raamit tarinalle, mutta sisältöä voi jokainen muokata haluamallaan tavalla.

Käsikirjoituksen ollessa melkein valmis kokosimme työryhmän ja löysimme Hra Rakastajan rooliin upean persoonan, Nico Vehmaan. Yhdessä Rannanmäen kanssa toteutimme käsikirjoituksen lisäksi lavastuksen ja puvustuksen. Kuvaajamme vaihtui projektin aikana ja lopullinen kuvaajamme oli Ville Koivuranta, joka teki myös VFX-suunnittelun musiikkivideoon. Apulaisohjaajana ja runnerina toimi Janne Simpanen ja leikkaajana Toni Simpanen. Maskeerajana kuvauksissa toimi Heidi Jääskeläinen. Tuottajaa meillä ei ollut erikseen. Hoidin itse tarvittavat tuotannon tehtävät. Työryhmämme oli pieni, mutta sitäkin tehokkaampi. Projektimme oli pienellä tauolla etsiessämme uutta kuvaajaa ja tuotantomme edetessä nollabudjetilla, asiat eivät aina edenneet haluttuun malliin. Ongelmakohdat olivat onneksi pieniä ja selvisimme aikataulussa lopulta eteenpäin.

Suunnittelimme kuvakäsikirjoituksen ja ohjaajana halusin käyttää paljon sammakoperspektiiviä, koska halusin luoda kuvien avulla vinksahantunnetta tunnelmaa

musiikkivideoon. Keskustelimme Ville Koivurannan kanssa aiheesta ja esimerkeistä, joilla voisimme toteuttaa päämääriämme. Yhtenä esimerkkinä käytin *American horror storyn* kuvaustyyliä; mieleeni oli painunut kuvat, joissa huoneeseen tullaan kuvaten sammakkoperspektiivissä tilaa. Mittasuhteet ovat vääristyneitä ja sen tyyppinen kuvaustyyli sopi mielestäni osaksi projektiamme.

Projektissamme oli nollabudjetti, jonka vuoksi oli tärkeää käyttää kekseliäisyyttä ja

mielikuvitusta. Olen aikaisemminkin ollut projekteissa, joissa ei ole ollut rahoitusta, joten tilanne oli minulle tuttu. Tietenkin hyvä budjetti helpottaa aina paljon monia asioita, mutta kun sitä ei ole, kannattaa ottaa se ennemmin suotuisana haasteena kuin ratkaisemattomana ongelmana. Kierrätyskeskukset ovat tukeneet aikaisemmin projekteja, joissa olen ollut, joten otimme sinne ensin yhteyttä. Toinen keino oli tutkia omat varastomme läpi ja kysellä tutuilta tarvittavia asioita. Meillä kävi myös hyvä tuuri etsiessämme kuvauspaikkoja, kun tutustuimme laivan *Rakkaudella Illusia – m/s Illusia* omistajiin, jotka antoivat meidän käyttää heidän laivaansa yhtenä kuvauspaikkana. Löysimme heiltä myös sattumalta paljon mielenkiintoista rekvisiittaa, jotka sopivat lavastusteemaamme täydellisesti.

Lavastuksesta halusimme värikkään ja tyyliltään erikoisen. Löysimme laivalta puisen kissapatsaan *surullisen Samin*, jolla ei ole kasvoja sekä puusta tehdyn *Puff*-lohikäärmeen. Ne sopivat hyvin tyyliimme. Symbolisin esineemme oli pyykinpesukone, joka toimii aikakoneena vieden *Rakkauden henkeä* paikasta toiseen. Eriväriset punaiset kankaat symboloivat rakkautta eri muodoissa: kaipausta, menetystä, vihaa, surua, onnea, iloa, intohimoa. Kankaat toimivat hyvin, koska niiden liikehdintä luo ennustamatonta liikettä ja niillä saadaan oikeanlaista kommunikaatiota näyttelijöiden kesken.

Yhdessä Rannanmäen ja kuvaaja Koivurannan kanssa kävimme läpi mahdollisia kuvauspaikkoja, joissa halusimme kuvata ja jotka sopivat tyyliältään käsikirjoitukseen. Kuvauspaikat sijoittuivat kaikki ulkolokaatioihin. Kuvauspaikkoinamme toimivat: Tuomiokirkon portaat, Kalasatamassa sijaitseva mattolaituri ja laiva. Toisena käsikirjoittajana ideoin kuvauspaikkaa korkeille portaille, saaden hienon visuaalisen efektin portaista, jotka täyttävät koko kuvaruudun näyttäen samalla seinältä, niin ettei portaiden loppua näy. Tuomiokirkon portaat olivat tähän hyvä ratkaisu, koska ne sopivat ulkomuodoltaan ja korkeudeltaan kuvauspaikaksi. Portailla kuvatessamme meidät yllätti sade, joka loi sattumalta puitteet toivomallemme tunnelmalle. Portaiden kiveys sai hohtavan kiillon sateen ja tehdyn valaistuksen myötä. Portaat olivat kuin loppumaton seinä kuvaruudussa, juuri sellainen visuaalinen efekti, jota toivoin.

Kävimme Kalasataman rannassa, jossa oli hienoja ja omaperäisiä laivoja. Ajattelimme, että laivalla kuvaaminen toisi lisäsärmää tarinaamme. Laivan kanssa samassa rannassa oli mattolaituri, joka sopi paremmin kuin hyvin käsikirjoitukseen. Saimme siis sattumalta kaksi lokaatiota, jotka olivat vierekkäin.

Puvustuksessa ja maskeerauksessa päädyimme 80-luvun teemaan ja käytimme paljon sille aikakaudelle tyypillisiä värejä. *Rakkauden henki* ja Hra Rakastaja ovat kokonaisuudessaan hyvin värikkäästi stailattu. Mattolaiturilla esiintyvät henkilöhahmot ovat maskeeraukseltaan ja hiuksiltaan räväköitä, mutta vaatetus on pelkistetympää kuin päänäyttelijöillä. Henkilöhahmojen asut koostuvat farkuista ja ruskeista ja mustista paidoista.

Toimintani eri rooleissa

Tuon esiin roolini niin lavastajan kuin ohjaajankin näkökulmasta. Minulle moniulotteinen näkemys eri rooleissa toimimiseen tuo mielenkiintoisemman lähestymistavan elokuvan tekemiselle sekä kehittää omaa kehittymistäni taiteilijana. Tulevaisuudessa näen itseni projektin ohjaajana, joka luo yhteisen näkemyksen näyttelijöiden ja visuaalisen ympäristön kanssa. Lavastuksella päämääräni on päästä syvälle roolihahmojen maailmaan abstrahoidulla tavalla. Mielestäni produktion mielenkiinto lisääntyy, kun raapaistaan pintaa syvemmälle; tarkoittaen, että luodaan roolihahmojen karaktereitä muullakin tavalla kuin realistisilla efekteillä ja rekvisiitilla. Esimerkiksi vääristyneillä kuvakulmilla saadaan jännitettä kuvaan yhdessä mielenkiintoisen lavastuksen kanssa. Suurpiirteinen rekvisiitan käyttö ja pienten yksityiskohtien yhdistäminen roolihahmojen persooniin synnyttää jännitteen mielestäni paremmin kuin pelkästään realistinen interiööriajattelu.

Värimaailmallakin on merkityksensä. Jokainen väri tarkoittaa jotain. Esimerkiksi musta on usein mielletty surun ja menetyksen väriksi, punainen intohimon tai rakkauden väriksi ja niin edelleen (Borg 2015). Voimme myös itse syventää väriajattelua ja liittää sen karakteriin ajatteluun ja toimintaan. Tietty luonteenpiirre, joka ilmenee karakteristä voi meille olla selkeä, mutta mielestäni tärkein kysymys ei ole minkälainen henkilöhahmo on, vaan miksi hän on tietynlainen luonteeltaan. Onko tietty käyttäytymismalli todellisuudessa luonteenpiirre vai tapahtumien johdattama tulos? Mitkä karakterin piirteet rakentavat tietynlaisen ajattelun ja miten niitä voi luonnehtia visuaalisuuden keinoin? Tarkoitus on mennä syvemmälle karakterin luonteenpiirteiden ajattelussa, luoda syy –ja seuraussuhteet, joista päästään miettimään visuaalisia keinoja toteuttaa produktion visuaalinen maailma.

Kiehtovaa on mielestäni tutkia värimaailmaa yhdessä muotokielen kanssa, päästää irti kliseistä ja mennä pintaa syvemmälle. Sekoittaa pakkaa, mutta todellisilla merkityksillä. Tällä tarkoitan sitä, että kun karakterin luonnetta rakennetaan, voidaan unohtaa kliseet ja hyödyntää värimaailmaa ja muotokieltä tavallisuudesta poikkeavilla keinoilla. Keltainen, joka mielletään yleensä ilon väriksi voisikin tässä tapauksessa merkitä negatiivisuutta epämiellyttävällä tavalla. Esimerkiksi, jos juonen idea olisi saada katsoja samaistumaan

karaktääriin, mutta katsojan ajatusmaailma poikkeaa karaktäärin ajattelusta, päämääränä on muuttaa katsojan ajattelutapaa samanlaiseksi kuin karaktäärillä. Visuaalisilla keinoilla voimme suunnata katsojan huomiota ja ajatuksia. Katsoja, joka mieltää keltaisen positiiviseksi, huomaakin astuessaan karaktäärin kenkiin, miten inhottava ja kuvottava keltainen väri voikaan olla. Näin jos tapahtuu, olemme onnistuneet päämäärässämme.

Kuvaukset

Minulle ohjaajana on tärkeää edetä kuvauksissa käsikirjoituksen pohjalta, mutta sen lisäksi, tilanteesta riippuen, pidän myös improvisoinnista. Esimerkiksi tietty valonhetki ulkokuvauksissa tai voimakas tunne saattaa herättää halun ottaa tietynlainen kuva, jota ei ole alun perin suunniteltu. Aina täytyy kuitenkin muistaa aikataulutusta ja luopua tietyistä ylimääräisistä ideoista, jos ne vievät liikaa aikaa. Käsikirjoitus on musiikkivideotuotannossa siksi hyvä olla, koska muuten on hyvin vaikea aikatauluttaa työryhmän kuvauspäiviä. Hyvä ohjaaja muistaa, että lopputuloksessa näkyy epätasainen jälki, mikäli näyttelijät ja työryhmä ovat joutuneet työskentelemään vuorokauden ympäri. Työpäivät saattavat toki välillä venyä tilanteiden muuttuessa, mutta on myös tärkeää huolehtia näyttelijöiden ja työryhmän jaksamisesta.

Tuotannossamme oli kaksi kuvauspäivää kesällä 2016. Ensimmäisenä kuvauspäivänä kuvasimme ensin illalla Kalasatamassa sijaitsevalla laivalla, ja yöllä Tuomiokirkon portailla. Tuomiokirkolla oli myös helpompi kuvata yöllä, kun ihmisiä ei ollut liikenteessä.

Laivalla hyödynsimme luonnonvaloa ja improvisoimme kohtauksissa saadaksemme parhaat mahdolliset otot *Rakkauden hengestä* ja Hra Rakastajasta. Otimme kuvia eri perspektiiveistä ja lopulta sammakkoperspektiivistä otetut kuvat osoittautuivat mielenkiintoisimmiksi. Kuvista ei pysty päättämään missä kohtaukset on kuvattu eikä katsoja välttämättä tule ajatelleeksi, että kuvauspaikkana on toiminut laiva.

Laivalla kuvasimme myös lähikuvia päähenkilöistä. Ohjaajana ja visualistina ihastuin yllättäen esiin tulleesta punertavasta taivaasta puiden lomassa; taivas ja puut olivat kuin luotu taustakuvaksi Reetta-Stiinan upealle olemukselle. Lähikuvat hänestä ja löytämästämme *surullinen Sam* -kissapatsaasta luovat mystisyyttä kuviin. Reetta-Stiinaa oli suurenmoista ohjata; tuntui välillä kuin hän olisi lukenut ajatukseni, koska hänen kehonkielensä loisti kuin omissa kuvitelmissani. Reetta-Stiina onkin mahtava esiintyjä. Nico Vehmaan kanssa yhteistyö toimi myös erittäin hyvin. Vehmas omaksui hyvin nopeasti Hra Rakastajan hahmon habituksen ja hänen persoonalliset kasvonsa sopivat Hra Rakastajan raamikkaiksi kasvoiksi.

Päämääränäni oli saada näyttelijöistämme esiin mystiikkaa kuvaavia sävyjä ja salaperäisyyden tunnetta. Halusin myös, että näyttelijöiden roolihahmot kuvastavat itsevarmuutta ja kasvot toimivat kehyksinä pikemminkin ajatuksille. Toisaalta Reetta-Stiinassa näkyy ajoittaista pehmeyttä ja yllätyksellisyyttä, esimerkiksi kohtauksessa, jossa hän saapuu mattolaiturille ihmetellen keitä siellä olevat oudot henkilöt oikein ovat. Hra Rakastajan hahmossa pyrin ylläpitämään jatkuvan salaperäisyyden; hänessä ei näy ymmärrystä ja hän loistaa poissaolollaan salaperäisessä kuoressaan.

Tuomiokirkon portailla Reetta-Stiinan hopeinen 80-luvun teemalla toimiva haalari loisti ja näytti jännittävän epätodelliselta vasten sateen kiillottamia portaita. Viittaaan myös portaiden luomaan mystiseen tunnelmaan, jota olen kuvaillut sivulla 16. Portaille levitetyt eriväriset punaiset kankaat olivat kuin laskeutuneet portaille toisesta maailmasta. Hra Rakastajan ja *Rakkauden hengen* etäisyys toisistaan on silmiä kuumottavaa, kun *Rakkauden henki* yrittää kurottaa kohti Hra Rakastajaa; Hra Rakastaja ei tunnu olevan edes paikalla. *Rakkauden hengen* haikeus ja voimattomuus Hra Rakastajaa kohtaan näkyy kuvassa. Tavoittelemme sitä mitä haluaisimme, mutta sitä emme saa. Punaiset kankaat ovat *Rakkauden hengelle* raskas taakka, jota hän kantaa pyykinpesukoneeseen. Turhautuminen ja uupumus näkyvät *Rakkauden hengen* laittaessa ytimekkäästi pyykinpesukoneen kannen kiinni. *Rakkauden hengestä* huokuu myös kepeys ja leikkisyys hänen laulaessaan pyykinpesukoneen päällä. Mahdollisuus ja uteliaisuus saavat hänet jatkamaan.

Toinen kuvauspäivämme oli heti seuraavana päivänä, jolloin aloitimme kuvaukset puolenpäivän aikaan. Kuvaukset olivat Kalasatamassa mattolaiturilla. Kuvasimme kohtaukset, joissa henkilöhahmot esiintyivät mattolaiturilla. Pyysimme kavereitamme auttamaan näissä kohtauksissa. Onneksi kohdallemme sattui aurinkoinen ilma ja maskeerauksen jälkeen aloitimme kohtausten harjoittelun. Kerroin yhdessä Reetta-Stiinan kanssa kohtausten idean ja mitkä olisivat kuvauspäivän tavoitteet. Kaverimme olivat innoissaan lähtemään toteuttamaan projektiamme. Kaikki kuuntelivat hyvin ohjeitani ja kuvasimme Ville Koivurannan kanssa sekä laajoja kuvia että lähikuvia. Mielenkiintoisemmat kuvat saimme Koivurannan liikkeessa henkilöhahmojen seassa. Liikkuvuus toi elävyyttä ja vinksahaneisuutta, jotka olivat tärkeitä asioita teemamme kannalta.

Olen tehnyt Koivurannan kanssa töitä aikaisemminkin ja jo silloin huomasin hänen taitavuutensa kuvaajana. Koivurannan kanssa työntekeä oli sujuvaa ja hän ymmärsi hyvin mitä hain kertomani kautta. Koivurannasta löytyy uskallusta myös improvisaatioon ja uusiin haasteisiin. Hän oli juuri oikea valinta projektiimme.

Uskon, että positiivinen ja päämäärätietoinen asenteeni kuvauksissa antoi hyvän ja rennon olon näyttelijöille ja työryhmälle. On sanomattakin selvää, että jos ohjaaja ei omaa positiivista ja luottavaista asennetta, ei kukaan muukaan pysty silloin rentoutumaan. Silloin

lopputuloksella on vaarana epäonnistua. Mielestäni kaikki lähtee asenteesta. Ohjaajan vakuuttaessa näyttelijät ja työryhmänsä projektista, myönteinen asenne kasvaa ja se mahdollistaa muidenkin halun tehdä parhaansa työnsä eteen.

Kuvaukset etenivät aikataulun mukaisesti ja rento ilmapiiri jatkui koko päivän ajan. Olin todella innoissani siitä, miten hyvin kaikki meni kuvauksissa ja miten upeasti kaikki antoivat panoksensa projektiin. Ohjaajan näkökulmasta kokonaisuudessaan molemmat kuvauspäivät sujuivat todella hyvin. Sen mahdollistivat upeat ja tehokkaat näyttelijät sekä hyvä työryhmä. Tuntuu jopa melkein mahdottomalta, että kaikki sujui niin mallikkaasti. Toisaalta se ei ollut pelkkää sattumaa. Aikaisempien kokemusten myötä pyrin välttämään tiedostamiani virheitä. Kuvauspäivät olivat tiiviit ja vaativat, mutta saimme toivottua materiaalia. Visuaalinen kuva, joka syntyi mielissämme, oli vihdoinkin kuvattu ja tallennettu.

Loppusanat

Hra Rakastaja musiikkivideo mahdollisti minulle hienon tilaisuuden toimia eri rooleissa. Oli hienoa olla alusta alkaen suunnittelemassa projektia yhdessä Reetta-Stiina Rannanmäen kanssa. Pääsin tarkastelemaan projektia monelta eri kantilta käsikirjoituksesta lähtien. Lavastajana muodostin päässäni visuaalista jatkumoa heti ensi metreiltä lähtien. Lähdimme liikkeelle miettien minkälaisilla visuaalisilla elementeillä voisimme tuoda esiin Hra Rakastaja -kappaleen sanoman. Hyvin usein lavastajana ensimmäinen työvaiheeni on tutustua jo valmiiseen käsikirjoitukseen ja aloittaa sitä kautta tekstin visualisointi, miettien käsikirjoituksen teemaa, mahdollisia lokaatioita ja tunnelmaa. Lähtötilanne oli nyt erilainen ja pääsin jo heti alusta alkaen, käsikirjoitusvaiheessa miettimään sopivaa visualisointia. Visualistina huomasin pohtivani jatkuvasti lavastuksen luonnetta käsikirjoituksen kehittyessä. Päätimme valita ulkolokaatioita, koska se sopi musiikkivideomme teemaan. Ulkolokaatiot mahdollistivat avarampia kuvakulmia ja halusimme käyttää hyväksi vuorokauden eri aikoja, luoden erilaisia tunnelmia kuviin. Esimerkiksi yöllinen pimeys yhdistettynä tehtyyn valaistukseen sai aikaiseksi mystisen tunnelman porraskohtauksiin. Punertava taivas laivakohtauksissa loi romanttista ja maalauksellista ulottuvuutta ja toisaalta kirkas päivä sopi hyvin energisiin mattolaiturikohtauksiin.

Yleensä lavastus ja puvustus pyritään luomaan niin, että ne keskustelevat keskenään. Lavastuksella ja puvustuksella voidaan myös luoda tiettyjä kiintopisteitä kuvaan tai osoittaa katsojalle mikä on kuvan katsottavissa oleva pääkohde, esimerkiksi projektissamme seuraamme pääsääntöisesti päätähteä, Rannanmäen *Rakkauden henkeä*. Lavastuksellisilla asetteluilla, esimerkiksi musiikkivideon porraskohtauksessa, jossa näemme laajakuvassa *Rakkauden hengen*, Hra Rakastajan ja pyykinpesukoneen, kiinnitämme lavastuksellisen huomion valkoiseen pyykinpesukoneeseen, jota ympäröivät tummat portaavat. Pyykinpesukone on vaalea kiintopiste tummassa ympäristössään, johon katsojan silmä hakeutuu.

Ohjaajan näkökulmasta pääsin kontrolloimaan kokonaisuutta ja hyödyntämään sitä, että kuvasuunnittelussa pystyimme luomaan kuvia niin, että hyödynsimme lavastusta mahdollisimman hyvin. Lavastajana ei yleensä pysty vaikuttamaan siihen mitä kaikkea

lavastuksesta tulee näkyviin valmiissa teoksessa. Mahdollisesti lavastajalle tärkeät visuaaliset kohdat jäävät huomiotta lopullisessa tuloksessa. Saadessani toimia nyt myös ohjaajana pystyin jo etukäteen vaikuttamaan siihen miltä kokonaiskuva tulisi näyttämään niin, että hyödyntäisimme lavastuksellisia ideoita haluamamme tavalla. Välttäisimme myös turhan työn ja voisimme keskittyä juuri siihen mikä on meidän mielestämme olennaista. Ohjaajana olin tiiviisti mukana kuvasuunnittelussa ja jälkitöissä. Tämä mahdollisti toivotun lopputuloksen. Lavastajana olen monesti yllättynyt positiivisesti projektien lopputuloksesta, mutta olen joutunut myös pettymään. Ohjaajana en yllättänyt lavastajaa oudoilla ratkaisuilla, koska toimin itse molemmissa rooleissa. Siksi olin kartalla siitä millainen kokonaisuus oli syntymässä.

Mielestäni oli upea kokemus päästä toteuttamaan Hra Rakastajan musiikkivideota niin monen eri roolin kautta. Pohdinnan prosessi alun ensi ideoista kohti lopullista teosta oli hyvin opettavainen kokemus, koska sain tutkia ja työstää projektia eri roolien näkökulmasta. Pääsin hyödyntämään omaa ammattitaitoani ja vaikuttamaan siihen, että lavastukselliseen osuuteen myös painotetaan. Kyseinen musiikkivideo vahvisti kutsumustani siitä, että tulevaisuudessa toiveenani on toimia visuaalisena ohjaajana, tehden projekteja, joissa keskitytään rakentamaan omaperäisiä ja visuaaliselta tyyliltään kokeilevia lavastuksia.

Lähteet

Arunanondchai, Korakrit (2017), *With history in a room filled with people with funny names 4* - installaatiota esittelevä teksti Kiasman Nykyaiteen museossa, näyttelyssä ARS17.

Jokinen, Heikki (2017), *Näkemys tärkeintä musiikkivideossa*. Viitattu 7.3.2018.
<https://www.teosto.fi/teostory/finn-andersson>

Borg, Marika (2015), *Värit ovat voimaa*. Viitattu 19.9.2018
<https://www.namaste.fi/fi/inspiroidu/artikkelit/varit-ovat-voimaa>.

Kuvat

Sivu 5: Korakrit Arunanondchain teos *With history in a room filled with people with funny names 4*. (Kiasma 2017). Valokuvat: Tuulia Jalava.

Muut kuvat musiikkivideosta Hra Rakastaja (2018)
<https://www.youtube.com/watch?v=ESHT9j9uVSw>

